

Nowe władze i ich zakres działania.

(Według nowego statutu organicznego.)

(Obacz Nr. 33 i 34 Dodat. tygodniowego.)

Spory prawne zostające w związku.

Jeżeli kto chce podać skargę będącą w związku z wytoczoną już sprawą i opartą na jednym i tym samym fakcie, tedy podać ją ma do sądu, w którym pierwszy proces się traktuje.

Spółność w sporze.

Jeżeli skarga wytoczona jest przez kilka osób, wtedy ma być podana do tego sądu, któremu podlega osoba wymieniona na czele w skardze.

Skargi przeciw przełożonym sądom.

Skarga przeciw sędziemu okręgowemu podana być ma do trybunału I. instancyi, któremu podlega sąd okręgowy; skargi zaś przeciw przełożonemu sądu podane być mają do najbliższego trybunału I. instancyi. Ten sam stosunek zachodzi także wtedy, jeżeli osoba podlegająca pewnemu sądowi okręgowemu, żąda ażeby ją skarżono u sędzi okręgowego albo przed przełożonym trybunału I. instancyi.

Przynależny sąd dla ugód.

Jeżeli w ugodzie zawarty jest warunek, że w razie wyniknąć mogącego sporu decyzja należeć ma do pewnego sądu, tedy wszystkie skargi odnoszące się do tej ugody podawane być mają do tego sądu.

Żądania zapłaty należitości.

Rzemieślnicy i handlarze wiktuałów mogą przeciw osobom, którym dostarczyli artykuły, wnosić skargę także po 90 dniach w dawniejszej ich siedzibie, jako w przynależnym sądzie, jeżeli te osoby zmieniły swoje mieszkanie. To samo waznem jest także dla prywatnych nauczycieli, sług, gospodarzy, przewoźników i furmanów.

Skargi o uszkodzenie pola.

Skargi o uszkodzenie pola podawane być mają do sądu, w którego okręgu grunt się znajduje.

Prowizoryczne środki zabezpieczenia.

Jeżeli kto chce uzyskać prowizoryczny areszt czyli sekwestrację, wtedy może być skarga podana według upodobania skarżącego albo do sądu, w którym się toczy główna sprawa, albo do tej władzy sądowej, w której okręgu się znajduje przedmiot zabezpieczenia.

Porozumienie stron.

Sąd przynależny może być oznaczony także i przez porozumienie stron, jeżeli sprawa nie jest zastrzeżona osobnemu (kausalnemu) sądowi; również niemożna dla spraw, które należą do sądu okręgowego, oznaczać do decyzji trybunału I. instancyi.

Realna instancya.

Pod realną instancyą rozumie się ta władza sądowa (urząd okręgowy, sąd obwodowy lub sąd krajowy), do której należy prowadzenie ksiąg publicznych, w których opisane są nieruchomości dobra pewnego okręgu; przeto:

Dobra nieruchomości,

to jest: intabulacje, prenotacje, ekstabulacje podawane być mają do tego sądu, w którego obwodzie się znajduje rzecz nieruchoma, której własność nabyta została przez wciągnięcie w księgi publiczne.

Jeżeli dobro jest tabularne, albo należące do tabuli krajowej, wtedy trybunał I. instancyi jest władzą decydującą, również jest ten trybunał władzą decydującą w kwestjach o własność gruntową dóbr znajdujących się w okręgu miasta.

We wszystkich innych wypadkach jest sąd okręgowy przynależną instancyą (*Real-Instanz*). Do tego sądu należy przeto przedsięwzięcie wszelkich aktów realnych, jako to: inwentura, detaksacja, zaprowadzenie sekwestru, licytacja, ustanowienie prawa pierwszeństwa między wierzycieli hipotekarnych i podział ceny kupna przy sprzedaży w drodze egzekucji.

Skargi wynikające z prawa realnego.

a) Względem rzeczy nieruchomości.

Skargi względem realnego prawa, n. p. prawa paszenia, tudzież względem podziału dóbr nieruchomości lub względem ustanowienia

granic, podawane być mają do sądu, w którego obwodzie leży rzecz nieruchoma.

b) Względem rzeczy ruchomych.

Skargi względem praw realnych do rzeczy ruchomej mogą być podawane do sądu, któremu podlega oskarżony, jako też do sądu, w którego okręgu rzecz ruchoma się znajduje.

c) Skargi ob turbationem possessionis.

Skargi o zakłócenie posiadania rzeczy bądź ruchomej bądź nieruchomości podawane być mają do sądu, w którego obwodzie rzecz się znajduje.

Skarga o pretensję.

Jeżeli kto ma pretensję a przyznano mu zarazem prawo fanfowania rzeczy nieruchomości, wtedy podać ma skargę do instancyi realnej.

Instancya kausalna.

a) Jurysdykcyja handlowa.

Do sądu handlowego jako instancyi kausalnej należą następujące spory:

- Wynikające z interesów w papierach państwa, akcyach, przeznaczonych na sprzedaż prywatnych obligacyj i losach.
- Wynikające z interesów bankierskich, wekslarskich, machlerskich i komisyjnych.
- Wszystkie sprawy wekslowe i bankowe.
- Wszystkie spory kupców lub fabrykantów z ich spedytorami i furmanami, z ich negocyantami, buchalterami i pomocnikami, jak dalece spory te zachodzą w stosunku służbowym.
- Również wszystkie spory między kupcami i fabrykantami; między towarzystwami handlowymi, wynikające z kontraktu spółki uczestników w towarzystwach handlowych i fabrycznych stowarzyszeń akcyonaryuszów, tudzież spory rzeczonych osób i korporacji z towarzystwami asekuracyi.

Taka skarga musi być podana do sądu handlowego, w którego obwodzie oskarżony ma swoją zwykłą siedzibę, albo gdzie jego firma jest protokołowana, albo w którego okręgu skład handlowy się znajduje.

Wszystkie te skargi, z wyjątkiem weksłów, podawane być mogą także do zwykłego sądu (realnej instancyi oskarżonego), jeżeli w miejscu skargi niema sądu handlowego albo przynależnego trybunału I. instancyi.

Wszystkie skargi wekslowe należą do sądu handlowego albo do trybunału I. instancyi, upoważnionego do wykonywania jurysdykcyi handlowej.

Zgubiony weksel musi być amortyzowany w sądzie handlowym, w którego obwodzie się znajduje miejsce wypłaty.

Potwierdzenie należytego prowadzenia ksiąg handlowych lub fabrycznych przysłuży tam, gdzie się znajduje sąd handlowy albo trybunał I. instancyi upoważniony do tej jurysdykcyi, tym sądom, w przeciwnym razie sądowi okręgowemu.

b) Jurysdykcyja morska.

Pod taki sąd należą wszystkie spory, wynikające ze spraw odnoszących się do okrętów morskich i żeglugi na morzu. Są to mianowicie wszelkie spory prawne zachodzące między właścicielami okrętów, wynajmującymi, pasazerami, majtkami i t. p.

c) Jurysdykcyja górnicza.

Jeżeli przedmiotem skargi o nieruchomości jest kopalnia, wtedy należy skarga do sądu górniczego, w którego obwodzie sporny przedmiot się znajduje.

Jurysdykcyja górnicza przedzielona jest trybunałom I. instancyi.

Te trybunały mają oprócz jurysdykcyi realnej zajmować się jeszcze prowadzeniem księgi górnicznej. (Ciąg dalszy nastąpi.)

S t a t y -
przedsiębiorstw fabrycznych, rękodzielniczych, handlo-
zestawiona według źró-
Wolańskiego
(Ciąg dalszy, obacz

W zachodniej części kraju, a mianowicie

Przedsiębiorstwa	w obwodzie wadowickim		w mieście Krakowie		w obwodzie												razem	
	przedsię- biorców	pomocników	przedsię- biorców	pomocników	krakow- skim .		bocheń- skim		sądeckim		tarnow- skim		jasielskim		rzeszow- skim		przedsię- biorców	pomocników
					przedsię- biorców	pomocników	przedsię- biorców	pomocników	przedsię- biorców	pomocników	przedsię- biorców	pomocników	przedsię- biorców	pomocników	przedsię- biorców	pomocników		
Przeniesiona . . .	209	309	224	291	108	102	125	136	100	25	137	173	106	130	203	132	1212	1298
Fryzjerów . . .	1	—	5	7	—	—	—	—	—	—	2	5	—	—	—	—	8	12
Fryszerni . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—
G.																		
Garbarzy . . .	96	52	13	14	8	2	37	11	46	12	11	14	22	12	29	28	262	145
Garkuchników . . .	15	2	11	—	3	—	1	1	3	—	1	—	—	—	—	—	34	3
Garnczarzy i zdunów . . .	58	10	1	—	97	79	14	2	37	10	26	12	49	17	13	1	295	131
Gątarzy . . .	—	—	—	—	4	10	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	5	10
Gipsarzy . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	6
Gliniarzy . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Obacz bro- warków																		
Gorzeln i gorzelników . . .	6	2	4	3	—	—	3	2	19	15	3	—	—	—	33	85	58	102
Grzebieniarzy . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	5
Guzikarzy . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Gwoździarzy i podkowaczy obuwia . . .	10	10	3	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	17
H.																		
Haftarzy bind żydowskich . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ od złota . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hurtowników . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hut cynkowych i alunowych . . .	—	—	—	—	2	99	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	99
„ sklannych . . .	1	12	—	—	1	18	—	—	1	12	1	4	1	—	1	—	6	46
I.																		
Iglarzy . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Instrumentników . . .	—	—	3	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	10
Introligatorów . . .	7	3	10	16	—	—	4	2	4	1	4	6	2	—	3	2	34	30
Jubilerów . . .	—	—	4	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	5
K.																		
Kamieniarzy . . .	5	9	8	83	3	—	4	1	—	—	1	4	—	—	1	—	22	97
Kamieniołomów . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kapeluszników . . .	43	18	18	16	12	18	2	—	7	—	2	6	2	—	4	5	90	63
Karawanników . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Karukarzy . . .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Katarynkarzy . . .	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Kawiarników . . .	1	5	58	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	61	9
Kielbaśników . . .	4	6	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	3	6
Klatkarzy . . .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Kolektantów . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—
Kołodziarzy i materacarzy . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kołodziei . . .	36	20	9	10	27	2	21	12	21	5	20	11	22	5	15	2	171	67
Kominiarzy . . .	5	10	4	19	1	5	4	6	3	4	4	14	4	4	4	12	29	74
Konduktorów . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Konwikatorów . . .	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Konwisarzy . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Kopalni glinki ogniotrwalej . . .	—	—	—	—	1	64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	64
Koronkarzy . . .	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4
Koszykarzy . . .	14	15	—	—	16	12	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	31	27
Kotlarzy . . .	5	5	3	5	1	—	3	1	2	3	3	3	3	4	10	44	29	64
Kowali i narzędziarzy . . .	181	50	14	99	124	29	85	50	176	33	108	66	127	74	112	46	927	447
Kramarzy . . .	145	29	251	46	66	8	107	4	105	5	324	125	213	10	220	40	1431	267
Krawców . . .	128	92	139	181	99	45	76	51	106	60	106	120	103	47	120	74	877	670
Krochmalników (skrobiarzy) . . .	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—
Krochmalikarzy (farbkarzy) . . .	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Księgarzy i antykwarzy . . .	1	1	20	12	—	—	—	—	—	—	1	4	—	—	2	2	24	19
Księgarzy wypożyczających książki . . .	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Przenośna . . .	975	666	809	828	575	493	486	279	635	184	754	567	656	303	772	481	5662	3801

Ruś Sandecka niegdyś Biskupszczyzna.

(Z notat podróży J. Lepkowskiego.)

(Dalszy ciąg. Obacz Nr. 32, 33 i 34 Dodatku tygodniowego.)

5. A iż fundusz katolikom służy, a Rusi tym więcej przybywa, zaczynamy gdy katolik chce kupić majątność, tedy wyciągają od nich nad cenę niesłusznie; a dekreta ś. pamięci JMościów księży biskupów zaszyły, aby się Ruś do półroka wyprzedzała: tedy dajemy mocą księcia JMci panu staroście i z księdzem plebanem: aby wysadzili z miasteczka Muszyny ludzi godnych i sumnienia dobrego będących, coby szacowali na trzy raty: izby ten, który kupuje katolik wypłacał po roku ratę jedną. A za libertacją iedną księcia JMci czwarta część przypada taksy, bo inaczej ex pluralitate Rusi zawsze muszą być nieznośne niezgody dla ich rebellion i buntów i przez nich są uciskani katolicy. Którzy się ze wsiów cisną i wiele miejsc zasiedli, tych kupna nieważne są, kto chce z katolikiem wolno osieść a pieniądze wrócić na raty, a gdyby był który tak sporny do księcia JMci ma się udać z listem księdza plebana.

Dojrzeć też ma tego ks. pleban, aby popisał dziatki w miasteczku, żeby ich dawali do szkoły na naukę, którzy będą sposobni, a rodziców upartych i temu przeciwnych ex nunc karać ma JgMości p. starosta grzywien dwudziestą do skarbu księcia JMci. Bo jako ten ma poradzić w miasteczku, dlaczego miasteczko niszczyć musi i potem w chłopy i wieś obróca się i mieszczany, niegodni będą być tak nazywani, którzy ćwiczenia żadnego nie mają i czytać nie umieją, ani wiedzą co się w przywilejach i prawie zamyka. Roku Pańskiego Tysięcznego Szescsetnego Trzydziestego Szóstego. (Locus sigilli) (Podpisano) Wawrzyniec Starczewski kantor krakowski mp. — Andrzej Kowalinski JO. JgMści ks. biskupa krakowskiego nadworny dekretowy pisarz i dworzanin mp. — Mikołaj Sierakowski JO. JgMści ks. biskupa krakowskiego dworzanin mp. — Anno 1708 dd. 24. Januarii. Ad Acta Visitationis pro-

statyka

wych i przemysłowych opodatkowanych w r. 1853,

del urzędowych przez

Franc. Ksawerego.

Nr. 34 Dodat. tyg.)

We wschodniej części kraju, a mianowicie

w obwodzie								w mieście		w obwodzie														razem				
sanockim		samborskim		przemyskim		żółkiewskim		Lwowie		lwowskim		stryjskim		stanisławowskim		brzeżańskim		złoczowskim		tarnopolskim		czortkowskim		kołomyjskim				
przedsiębiorców	pomocników	przedsiębiorców	pomocników	przedsiębiorców	pomocników	przedsiębiorców	pomocników	przedsiębiorców	pomocników	przedsiębiorców	pomocników	przedsiębiorców	pomocników	przedsiębiorców	pomocników	przedsiębiorców	pomocników	przedsiębiorców	pomocników	przedsiębiorców	pomocników	przedsiębiorców	pomocników	przedsiębiorców	pomocników	przedsiębiorców	pomocników	
78	21	181	62	190	161	95	75	669	985	57	25	132	86	183	403	217	86	346	120	205	133	360	97	160	97	2893	2351	
1	—	—	—	—	—	—	—	8	17	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	12	17
15	8	12	11	40	29	15	15	4	14	8	—	25	100	8	15	10	4	18	8	7	3	9	12	5	5	176	224	
11	—	14	3	28	2	25	1	7	12	4	2	—	—	46	11	20	8	47	28	29	—	42	13	94	—	367	80	
—	—	—	—	—	—	—	—	3	14	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	4	2
2	26	7	57	32	120	50	132	3	—	—	—	6	113	31	110	11	—	47	24	2	9	14	54	43	113	248	158	
2	—	—	—	—	—	—	—	8	12	—	—	—	—	3	—	—	—	2	—	—	—	1	1	—	—	—	16	13
—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5
—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	6	4	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	14	6
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	6	—
—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	—	—	—	—	—	—	—	1	1
2	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	4
—	—	—	—	—	—	—	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	75
—	—	—	—	—	—	—	—	8	*)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	5
1	—	6	1	9	—	2	—	18	25	3	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	12	2
—	—	—	—	—	—	—	—	32	35	—	—	—	—	—	—	5	3	4	3	3	1	3	—	3	—	—	59	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32	35
1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	6	—	1	—	3	8	—	—	—	15	8
2	—	7	3	2	1	4	—	10	13	3	—	10	5	4	2	2	4	5	9	3	3	2	3	7	12	62	22	
—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	55
—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	1	4	—	—	6	5	—	—	—	—	—	—	—	15	9
—	—	—	—	7	7	—	—	24	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31	17
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	2	5	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
9	1	10	1	55	6	4	—	9	21	28	1	25	6	20	11	24	8	67	10	21	4	55	6	20	7	347	82	
2	2	6	5	5	23	3	—	7	35	5	6	7	11	4	9	4	8	3	16	4	4	4	6	5	8	59	133	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	8	—	—	—	—	—	—	—	14	8
—	—	—	—	3	1	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	12	1
—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	9	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
5	2	4	4	9	2	6	6	8	42	2	—	10	13	12	19	10	4	17	10	9	3	18	10	11	5	10	6	
76	12	73	45	189	80	53	—	29	55	125	11	120	39	70	54	106	22	188	56	109	8	167	33	74	22	121	120	
169	8	175	—	252	6	290	—	313	—	179	—	307	16	454	50	345	—	670	328	315	27	207	—	201	130	1379	437	
64	7	105	80	150	76	47	—	196	287	56	7	104	71	115	73	127	30	249	155	97	30	224	149	86	99	3877	565	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	2	1	—	1	3	—	12	37	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	53
—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—

440 | 162 | 604 | 273 | 981 | 515 | 599 | 229 | 1409 | 1641 | 476 | 56 | 749 | 461 | 961 | 764 | 886 | 178 | 1696 | 797 | 809 | 248 | 1133 | 394 | 712 | 500 | 11458 | 6218

*) Pod ślusarzami. (Dalszy ciąg nastąpi.)

ductum et reuisum. Ordinationem hanc in toto observandam decernimus et statuimus. *Josephus Jordan. Canonicus Crac. Archid. Sand. cum facultatibus Visitator. mp. — Anno 1784 Sva Novembris.* Ad actum Visitationis Nostrae productum et reuisum. — *Hieronimus Wielogłowski Canonicus Cath. Crac. Archid. Sandecen. Visitator mp.*

Tenże biskup Jakób Zadzik rozporządza r. 1638 nadaniem (dd. Radłów), aby w Tyliczu zachowali mieszczanie też same przepisy co do służby wojskowej jakie w Muszynie zachowują. Rusinów stosownie do przywileju lokacyjnego z miasta wydalac poleca. „Z strony puszczenia im cerkwie odkładamy to do zniesienia się z kapitułą naszą; a tem czasem niechaj odprawiają nabożeństwo w kościele katolickim.“

Ksiądz biskup Jan Małachowski pisze roku 1682 do starosty muszyńskiego: „Bardzo jestem obligowany WMOści panu, że się ta komisya o cerkiew tylicką kiedykolwiek przecie skończyła; z której pokazała się niewinność nasza, żeśmy niedali okazji do zburzenia tej cerkwie — zacych niechaj się teraz wstydzi ks. biskup prze-

myski (rit. grec.), że nas niesłusznie ndał do ś. stolice — teraz ode mnie tego potrzebuje, abym pozwolił tę cerkiew znowu wystawic w tymże miejscu albo monaster jaki etc.“

To starcie się w dobrach muszyńskich dwóch rozdrażnionych na siebie żywołów, zapaliło się w Tyliczu w pożar prawie całkowitej kłótni, która trwała między latami 1564 — 1682. Miecz biskupi głównie dotykał Dyzunitów.

Kościół Tylicki drewniany, niczem się nie zaleca pod względem starożytności, jak równie cerkiew także drewniana, obszerna, ledwo dla obrazów niezłych na ikonostacie wspomnienia godna. — Dzwony w niej lane r. 1752 i 1767.

Ku południowemu wschodowi od Tylicza, nad samą wsią *Muszynką* kilka set kroków od granicy węgierskiej, jest góra zwana *Obóz*, gdzie są rzeczywiście ślady znaczne wałów i okopów. Obóz ten może się da odnieść do roku 1771. Okolica Tylicza obfituje w wody mineralne, szczególnie źródła kwaśne.

Tylicz wraz z filią muszyńską liczy Uniatów 1619.

Stebnik lub Nanowa. R. 1532.

Król Zygmunt Jagiellończyk określa granice założonej na prawie wołoskiem wsi, i oznacza powstałe ztąd swobody i powinności sołtysa i włościan.

(Dokończenie. Obacz Nr. 34 Dodat. tygod.)

Cuius q(ui)dem ville aduocatiā | seu scultetiam, cum duabus areis al(ia)s *dworzyszcz* agri, quem ipsi ad culturam earundem arerum al(ia)s *na wzor* seu predium adiungimus: ac etiam cum *obschari* qui non essent agris kmetonum nociui. | *Damus* etiam medium laneum agri pro ecclesia, al(ia)s *na cerkiew*, in quo agro *Baytko* residens, soluet nobis et successoribus n(ost)ris, prout soltunt alii *Baitkones*. Poterit etiam ipse scultetus pro sua vtilitate construere et edificare in eadem hereditate molendinum, tabernam et hortulanos. Ita tamen q(uod) ipsi hortulani non noceant agris et areis, al(ia)s *dworzyszczom* kmetonum seu incolarum ville. Habebit | etiam ipse scultetus libera sua mellificia: prensuras piscium et acupationes: atq(ue) terciam partem omnium et singulorum prouentuum obuentionu(m) de hac villa prouenientium more aliorum scultetoru(m). | Quae omnia et singula hic descripta ipse scultetus, et eius successores, cum hac ipsa Scultetia tenebit habebit possidebitq(ue) perpetue et in eum, ac co(m)mutare vendere(que) poterit, consensu tamen n(ost)ro, | vel successorum nostrorum ad hoc specialiter adepto. Scultetus tamen ville ipsius quilibet tenebitur et erit astrictus pro coquina castris n(ost)ri *Premislien(sis)* annuatim soluere duodecim agnos. Temporeq(ue) | belli seruiet in vno equo hono cum arcu et sagittis bene ornatns, nobis successoribusq(ue) n(ost)ris capitaneisq(ue) *Premislien(sibus)* temporibus perpetuis. *Damus* in super eidem sculteto, et successoribus eius labores | post incolas ville ipsius tres dies, ac etiam obuentiones al(ia)s *Poczastka*, que aliis scultetis dari solita est ab antiquo. Insuper pollicemur, q(uod) incole ville eiusdem non alio iure nisi ipso valachico | a nobis et successoribus n(ost)ris, capitaneisq(ue) *Premislien(sibus)* indicantur, in eoq(ue) conseruabuntur temporibus perpetuis, sicut alii kmetones in alis villis n(ost)ris regis conseruantur: nec coram vllō | iudice respondebunt, nisi coram ipso aduocato suo, aut coram Capitaneo *Premislien(sis)*, vel eius vices gerentibus, perpetuo et in eum. In cuius rei testimonium sigillum nostrum est p(raese)ntibus appe(n)sum. | Dat(um) **Cracouie** feria sexta die sancti Francisci. Anno domini **Millesimo quingentesimo trigesimo secundo**. Regni nostri anno vigesimo sexto. Presentibus Reuerendis in Chr(ist)o patribus | Dominis Petro de Tomice *Cracouien(sis)* et regni nostri vicecancellario. Joanne Choienski *Premislien(sis)* Episcopi, necnon Magnificis venerabilibus et generosis Christophore de *Schidlowicz* | *Castellano* et Capitaneo *Cracouien(sis)*, et regni nostri Cancellario. Joanne de *Uhanczin* *Castellano* et Capitaneo *Lublinen(sis)*, Marsalco curie nostre. Spitecone de *Tharnow* *Zawichosten(sis)*, et regni nostri | *Thesaurario*. Nicolao *Wolski* *Woinicen(sis)*, ac Ser(en)issime coningis n(ost)re domine Bone regine curie magistro. Nicolao *Cicowski* *Sandecen(sis)*, *Stanislao* *Stadniczki* *Sanocen(sis)*. *Seuerino* *Boner* *Zarnouien(sis)*, ac *Zuppario* | magnoq(ue) procuratore n(ost)ro *Cracouien(sis)*, et *Bipcen(sis)* *Zatorien(sis)* *Osswiancimen(sis)* *Rabstinen(sis)* capitaneis. Paulo de *Wola* *Sochaczouien(sis)* *Castellanis*. Joanne de *Lassko* *Gnesnen(sis)*. *Stanislao* *Oleschniczki* *Scar* | *bimirien(sis)* *Prepositis*. *Barnardo* *Wapowski* *Cantore*, *Stanislao* *Tharlo*. *Samuele* *Maczicowski*, et *Joanne* *Sbanski* *Canonicis* *Cracouien(sibus)* *Secretariis* nostris. *Siluestro* *Ozarowski* *Succamerario* n(ost)ro *Joanne* *Tarlo* de *Sezeczowicz* *Structore* mense n(ost)re. *Martino* *Sborowski* *Pincerna*. *Hieronimo* *Staschowski* *Magistro* *coquine*, *Augustino* *Cothwicz* *Prefecto* *Stabuli* n(ost)ri, ceterisq(ue) dignitariis | officialibus et alicis nostris testibus ad premissa, sincere nobis dilectis. Dat(um) per manus prefati Reuerendi in Christo patris domini *Petri* *Episcopi* *Cracouien(sis)*, regni n(ost)ri vicecancellarij, sincere nobis dilecti. |

Dopisek z lewej strony:

R(e)l(ati)o eiusdem R(euerendi in Chr(ist)o patris domini *Petri* *Thomiczki* | *Episcopi* *Cracouien(sis)*, regni *Polonie* vicecancellarij |

Podpis z prawej strony.

Petrus Ep(iscop)us et | Vicecancell(arius) s(ub)s(cripsi)t

Pieczęć kancelaryi mniejszej, wyciśnięta w galce woskowej, wisi na sznurku

Napisy na odwrotnej stronie pergaminu:

P(ri)uilegiu(m) advo(ca)cie ville **Stebnijezek**.

Scultetia **Nanowa**.

G(e)n(er)osi *Stawski* ad advocatiā(m) | in villa **Nanowa**.

Stebniczka nie ma w prawdzie w całej Galicyi, ale są trzy **Stebniki**, jeden z kolonij niemieckiej *Steinfels* na południowy wschód *Ustrzyk*, w sanockim, drugi pod *Drohobycza* w samborskim a trzeci pod *Łyścem* w stanisławowskim; zważywszy jednak, że dwa ostatnie **Stebniki** nie mogły należeć do starostwa przemyskiego, że ekonomia *dobromilska*, której pierwszy **Stebnik** podlega,

Wojtostwo czyli **sołtystwo** tej wsi z dwoma *dworzyskami* roli, którą dla uprawy tych *dworzyszcz*, a pospolicie mówiąc *na wzór* czyli *folwark* przyłączamy, jako też i z *obszarami*, któreby *rolom* *kmiecym* nie szkodziły...*) *Na cerkiew* *dajemy* *półtanek* roli, a *Batko* czyli *Ksiądz*, który na nim *siedzieć* *będzie*, *na się* *Nam* i *Następcom* *Naszym* *opłacać*, *jako się* *opłacają* *inni* *Batkowie*. *Będzie* *też* *moż* *sołtys* *urządzić* *na* *tem* *dziedzictwie* *młyn*, *wybudować* *karcznię* i *zagrody* *na* *własny* *pożytek*, *tak* *atoli* *aby* *przez* *zagrody* *nie* *poniosły* *szkody* *role* i *dworzyska* *kmieci* *czyli* *osadników* *wsiowych*. *Będzie* *mi* *też* *sołtys* *wolne* *pasieki*, *połowy* *ryb* i *ptactwa* i *trzecia* *część* *wszystkich* *w* *ogóle* i *w* *szczególności* *dochodów* *pożecznych*, *należących* *się* *z* *tej* *wsi* *zwyczajem* *innych* *sołtysów*. *Wszystko* *to* *wyżej* *opisane* *sam* *sołtys* i *następcy* *jego* *w* *połączeniu* *z* *sołtystwem* *wiecznymi* *czasami* *mieć*, *dzierżyć* i *posiadać*, *a* *nawet* *zamienić* i *przedać* *będą* *możli*, *jeżeli* *od* *Nas* *lub* *Następców* *Naszyc* *uzyskają* *na* *to* *zezwole*. *Jednakowoż* *w* *niem* i *obowiązany* *będzie* *każdy* *sołtys* *tej* *wsi*, *oddawać* *corocznie* *dwanaście* *baranów* *na* *kuchnię* *grodu* *przemyskiego*; *podczas* *wojny* *zaś* *ma* *nieustannie* *służyć* *Nam*, *Następcom* *Naszyc* i *Starostom* *przemyskim* *na* *dobrym* *koniu* *z* *łukiem* i *w* *strzały* *należycie* *zbrojny*. *Nadto* *dajemy* *sołtysowi* i *następcom* *jego* *robotę* *trzydniową* *od* *mieszkańców* *wsiowych* i *należycie* *po* *czta* *zwaną*, *którą* *inni* *sołtysi* *z* *downa* *pobierali* *zwyczajem*. *Nareszcie* *przyrzekamy*, *że* *ani* *od* *Nas* *lub* *Następców* *Naszyc*, *ani* *od* *Starostów* *przemyskich* *innem* *prawem* *sądzeni* *nie* *będą* *tylko* *prawem* *wołoskiem*, *że* *ich* *w* *tem* *prawie* *zachowamy*, *jako* *kmieci* *innych* *wsi* *królewskich* *zachowujemy*, i *że* *przed* *żadnym* *sędzią* *po* *wsze* *czasy* *odpowiadać* *nie* *będą*, *tylko* *przed* *wójtami* *swoimi*, *albo* *przed* *Starostą* *przemyskim* i *następcami* *jego*. *Na* *świadcetwo* *czego* *pieczęć* *Nasza* *w* *ni* *niejszego* *zawieszona*. *Dano* *w* **Krakowie** *w* *piątek* *na* *dniu* *świętego* *Franciszka*, *roku* *Pańskiego* **Tysiąc Pięćset Trzydziestego Drugiego**, *a* *w* *dwudziestym* *szóstym* *panowania* *Naszego*. *W* *przytomności* *Wielebnych* *w* *Chrystusie* *Ojców* *Księż* *Piotra* *z* *Tomice* *krakowskiego* i *Podkanclerzego* *koronnego*, *Jana* *Chojęńskiego* *przemyskiego* *Biskupów*; *tudzież* *Wielmożnych*, *Czystych* i *Rodowitych*: *Krzysztofa* *z* *Szydłowa* *Kasztelana* i *Starosty* *krakowskiego* *a* *Kancelerza* *koronnego*, *Jana* *z* *Tęczyna* *Kasztelana* i *Starosty* *tubelskiego* *a* *nadwornego* *Marszałka*, *Spytka* *z* *Tarnowa* *zawichojkiego* *a* *koronnego* *Skarbnika*, *Mikołaja* *Wolskiego* *wojnickiego* *a* *Zarządcy* *dworu* *Najjaśniejszej* *Małżonki* *Naszej* *Pani* i *Królowy* *Bony*, *Mikołaja* *Cikowskiego* *sadeckiego*, *Stanisława* *Stadniczkiego* *sanockiego*, *Seweryna* *Bonera* *żarnowskiego*, *Zupnika* i *Wielkorządcy* *krakowskiego* *a* *bieckiego*, *zatorskiego*, *oświecimskiego* i *rabstynskiego* *Starosty*, *Pawła* *z* *Woli* *sochaczewskiego* *Kasztelanów*; *Jana* *z* *Łaska* *gnieźnieńskiego*, *Stanisława* *skarbinirskiego* *Proboszczów*; *Bernarda* *Wapowskiego* *Kantora*, *Stanisława* *Tarla*, *Samuela* *Maciejowskiego* i *Jana* *Zbąskiego* *Kanoniców* *krakowskich*, *Sekretarzów* *Naszyc*; *Sylwestra* *Ozarowskiego* *Podkomorzego* *Naszego*, *Jana* *Tarla* *ze* *Szeczkarzowic* *Stolnika* *Naszego*, *Marcina* *Zborowskiego* *Cześnika*, *Hieronima* *Staszkowskiego* *Przełożonego* *nad* *kuchnią*, *Augustyna* *Kotwicza* *Koniuszego*, i *reszty* *dostojników*, *urzędników* i *dworzian* *Naszyc* *przy* *tem* *obecnych*, *szczerze* *Nam* *miłych*. *Dano* *przez* *re* *ce* *wspomianego* *wyżej* *Wielebnego* *w* *Chrystusie* *Ojca* *Księdza* *Piotra* *Biskupa* *krakowskiego*, *Podkanclerzego* *koronnego*, *szczerze* *Nam* *miłego*.

*) Zdanie nie uzupełnione, albowiem w tekście oryginału koniec okresu przez pomyłkę jak się zdaje opuszczony został.

Referat *Wielebnego* *w* *Chrystusie* *Ojca* *Księdza* *Piotra* *Tomickiego* *Biskupa* *krakowskiego*, *Podkanclerzego* *koronnego*.

Piotr *Biskup* i *Podkanclerzy* *podpisali*.

ze skrętek białego i folkowego koloru.

Przywilej *wojtostwa* *w* *wsi* **Stebniczku**.

II. pismem łacińskim

Sołtys *nanowski*.

Rodowitego *Stawskiego* *do* *wojtostwa* *w* *wsi* **Nanowie**.

We Lwowie dnia 30go czerwca 1855.

Wolański Fr.